

Az új nemesnyárák közül feltétlenül el kell most már terjeszteni az olasznyárat (*Populus euramericana* I. 214.) és a francianyárat (*Populus euramericana regenerata*), mely utóbbit főleg az árterren javasolom nagyobb mértékben telepíteni. A hollandnyárat (*Populus euramericana Gelrica*) egyelőre csak kisebb mértékben, kísérletképpen gondolom alkalmazni, különböző termőhelyeken. A táblázatban nem tárgyalt jegenyenyár (*Populus nigra italica*), tiszaháti nyár (*Populus thevestina*) és bollenyár (*Populus Bolleana*) fajokat csak az országfásítás külön igényeinek megfelelő mértékben javasolom telepíteni, állományt nem alkotnak.

Természetesen az általam javasolt arányokat korántsem tartom feltétlenül jónak és követendőnek, inkább csak általános irányelveként kívánom ismertetni, melyen belül a mindenkori szűkebb termőhelyi követelményekhez kell igazodni, úgy, hogy adott körülmények között a legnagyobb fatömeget tudjuk produkálni. Az új nemesnyárák nagymértékű bevezetésének előfeltétele pedig az, hogy erre hivatott központi szerveink (ERTI) mielőbb ellássanak bennünket kellő mennyiségű és fajtiszta szaporítóanyaggal.

Tanulmányomban a Szolnok megyei Alföldfásítás értékelése először is nem teljes — mivel a rendelkezésre álló adatok elég hiányosak —, de nem is végleges, mert az erdő első 10—15 éves fejlődési adatai véghasználati korukig sok változást szenvedhetnek. Főcélom az volt, hogy a most folyó nagyarányú alföldfásítási munka Szolnok megyei eredményeit bemutassam és tőlem telhető kritikai módszerrel értékeljem.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Györffy István: Nagykunsági krónika. 1950. III. kiadás.
2. Ifj. Palugyay Imre: Jászkun kerületek s Külső-Szolnok vármegye leírása. III. kötet. 1854.
3. Dr. Babos Imre: Magyarország táji erdőművelésének alapjai. 1954.
4. Dermendzin József: Erdők jóvedelmének vizsgálata. 1959.
5. Kopecky Ferenc: Korszerű nyárfagazdálkodás. 1958.

A karácsonyfanevelés

NAGY ALADÁR erdőmérnök, Nagyatád

Biztosan van sok helyesen telepített és ápolat karácsonyfatelep az ország területén, de én nagyon kevés ilyennel találkoztam. Meggyőződése, hogy sokfelé lehetne szebb és olcsóbb karácsonyfát nevelni, ezért leírom a nevelésre vonatkozó tapasztalataimat.

Karácsonyfanevelés céljára a lucfenyőt a minőségi fáska gazdaságos nevelése érdekében mindig iskoláznunk kell. A lucfenyőnek felszínen futó gyökérzete van. Ez a fajának megfelelő, természetes gyökérállás. Ezt a gyökérállást már az iskolázásnál figyelembe kell vennünk.

A gyökérzet az iskolázás alatt vízszintes síkban, felszíni elrendezést kap, tehát a talaj ápolása igen gondos, egészen felszíni porhanyítást kíván meg. Ez a faj kivétel erősítő szabályt jelent a csemeték mélykapálási igényében. A lucfenyő erőteljesen igényli a talaj és levegő páratartalmát. Ez a mi termőhelyi viszonyaink között ritkán van optimumban és így sokszorosan meghalálja az egészen felületi, csapadéklekötő talajporhanyítást. Az ilyen, a koronafejlődésre is kiható gondos ápolás, a megfelelő gyökérfejllesztés gazdaságosan és jól csak a csemeték iskolázása útján biztosítható.

A lucfenyőt egy-két éves korában kell iskolázni és további két évig csemetekertben ápolni és csak azután szabad kiültetni. Az így kiültetett anyag már az indulásnál formás fáskákból áll. További előnye az ilyen fásítási anyagnak, s az így nevelt csemete kiültetésének az, hogy a kiültetés során a fajának megfelelő gyökérrelrendezést meg tudjuk adni. A karácsonyfanevelés céljára történő telepítéskor a természetes gyökérrelrendezést még a munkabérek helyi norma útján történő megállapítása árán is meg kell valósítani. Jó alakú fát nevelni csak jó gyökérrelrendezéssel és annak további fenntartásával lehet.

Az én gyakorlatomban az elmondottak szerint nevelt csemetét mindig az erdősítés alkalmával mellékállományként ültettük ki, tehát a szorosan vett karácsonyfatelep lehetőségét nem alkalmaztuk. Ennek előnyei: tisztításként a véghasználati fatömeg értékénél magasabb értékű fatömeget termeltünk ki; tisztítás után teljes értékű erdősítés maradt vissza; gondos ápolást kapott a főállomány, még hozzá költségmentesen, s ez a főállomány kedvező növekedését is elősegítette annál is inkább, mert az álló-

mány a szokottnál hosszabb ideig állt ápolás alatt; az alkalmazott műtrágyázás egyúttal a főállomány érdekeit is szolgálta. Ez utóbbi tényező az így művelt területek csekély terjedelme miatt, nem számottevő.

Az előzőkből következik, hogy a lucfenyőt a kiültetés után is csak felületi, csapadékmegőrző talajporhanyítással szabad ápolni, amit csak állandó és kielégítő gyommentességgel lehet biztosítani. A karácsonyfatelepnek *sohasem szabad elgazosodnia*, mert akkor már nem lehetséges a felületi ápolása. A mélyebb kapálás a karácsonyfatelepet tönkretesz. Olyan sekélyen ápoljuk a telepet, ahogyan csak lehetséges.

A karácsonyfatelep *nagyon meghálálja a pétisót*. Más trágya is biztosan — szuperfoszfát, káliműtrágya — jó eredményt hoz, de azokkal nem kísérleteztem. A pétisónál azonban meggyőződtem, hogy a befektetés többszörösét téríti vissza. Pl. a fácskák magassági növekedése erőteljes lesz, a telep fájának sárga színe élénkzöldre változik. Az optimális adag biztosítása igen fontos, mert a növekedés fokozása igen szembetűnő és esetleg a kívánt mértéket is meghaladja. A szép alakú fához kielégítő, de kezdetben mérsékelt magassági növekedés szükséges, amit a megfelelő adagú trágával biztosíthatunk. A karácsonyfánál fontos a tetszetős alak s így a túlzottan erős növekedés nem kívánatos. Bizonyára vannak szaktársak, akik az adagolás helyes módjával a műtrágyázás kérdését jobban meg tudják világítani.

Bár a különálló telepnek is vannak előnyei, *gazdaságosabb* megoldásnak látom a mellékállományként való karácsonyfannevelést. Azonban már határozottan az a véleményem, hogy szép, jó alakú és sok örömet hozó karácsonyfát gazdaságosan nevelni kizárólag az ismertetett iskolázás és ápolás útján lehetséges. Mégis, ha utazásaim során karácsonyfatelepet látok, sokszor messziről megállapítható, hogy nem a megfelelő eljárással nevelik. Pl. nagy hantok, hosszabb-rövidebb idő óta száradó, vagy éppen zöld, vastag gyomréteg a sorok között, már eleve kizárja, hogy a telepet helyesen ápták, vagy helyesen lehessen azt ápolni. Némelykor az is tapasztalható, hogy a telep túlzottan kicsi. Tekintettel arra, hogy a telepet minden évben, több héten keresztül őrizni kell, célszerű azt nagyobb kiterjedéssel létesíteni, mert így nem lesz olyan költséges annak megőrzése.

Ha nem az ismertetett elvek szerint neveljük és ápoljuk a karácsonyfát, akkor a tetszetős alakú fa és a gazdasági eredmény nem a céltudatos jó munka, hanem csak a szerencsés körülmények eredménye lesz. A rossz gyökérelrendezés, gyökérfejlődés, az elvagdossott gyökerek (a mélykapálásnál) és gyomok hatásaképpen selejt keletkezik és pedig gyakran igen nagy százalékban: a legfontosabb alsó ágak egy, vagy több oldalon, sokszor körben hiányoznak; az alsó ágak a megkívánt hosszúság helyett annak csak egy részét érik el; kisebb-nagyobb hosszúságban féloldalas lesz a fa; a fácska ágai közel egyforma hosszúak, vagy ami még rosszabb, lefelé rövidülnek; fácska helyett bokrot nevelünk.

Végül meg kell említenem egy gyakori jelenséget: a vezérhajtás károsítástól való elpusztulását. Ilyen esetben az egyik oldalhajtás veszi át a vezérhajtás szerepét. Ha az ilyen fát magára hagyjuk, gyakran ikernövesű selejtfát nevelünk. A károsítás a fiatal csemete ültetésénél a leggyakoribb, s ilyenkor célszerű egy pótzvezérhajtás kivételével a többi levágni, mert időben történő levágással a kárt nagymértékben csökkenthetjük.

Befejezésül meg kell mondanom, hogy ezt a tanulmányomat *részben megemlékezésül szántam egy nagyon jó, volt munkatársamról: néhai Bakai József kerületvezető erdészről*, aki a leírt eljárás szerint nevelte a karácsonyfát igen szép eredménnyel.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Műszaki- és Természettudományi Egyesületek Szövetsége és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat

a Moszkvai Műszaki-Tudományos Propaganda Háza, Műszaki Tudományos Tájékoztató és Propaganda a Szovjetunióban

címmel kiállítást rendez, melyen bemutatják a magyar-szovjet műszaki-tudományos együttműködés keretében a moszkvai és a leningrádi Műszaki-Tudományos Propaganda Házában tett tanulmányút tapasztalatait, továbbá kiállításra kerülnek a műszaki-tudományos tájékoztató és propaganda területéről kapott eredeti kiadványok. A kiállítás 1960. május 16-tól május 25-ig (szombat-vasárnap kivételével) délután 17—19 óra között van nyitva.

A nyitvatartási napokon de. 11—17 óráig szakvezetők irányításával csoportos látogatások lesznek, melyekre külön meghívó igényelhető az MTESZ Titkárságán. Telefon: 124—998.

A kiállítás helye: Technika Háza, Bp. V. Szabadság-tér 17. I. emeleti klub.